

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0807 — 4-0837. Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

АВТОМАТИЧНО КЕРОВАНЕ СТРІЛЬНО МОЖЕ ЛЕТИТИ НА ВІДАЛІ 5,000 МИЛЬ

Вашингтон, 14 лютого. — Д-р Карл Т. Комптон, президент федеральної Ради Досвідів і Розвитку виявив перед комісією збройних сил палати репрезентантів, що Злучені Держави мають уже готове автоматичне кероване стрільно, яке летить на віддалі 500 миль.

Це дає підставу до виробу стрільна яке може летіти під автоматичним керуванням на віддалі п'ять тисяч миль, якщо воно буде мати „око“, тобто прилад, який буде вести його до наперед наміченої цілі. Щоб це досягнути, треба збудувати автоматичне стрільно величезні теперішніх бомбовальників. Щоб переводити належні досвід з стрільнями, військова влада домагалася внаслідку внаслідку \$200,000,000 на закупку досвідного поля. Поле мало б бути довге на 3,000 миль так, щоб стрільно могло вилетіти на одній його кінці, а впасти на другому кінці. Дослідні американські стрільна переміщали німецькі стрільна V-2 щодо польоту на віддалі, однак ще не дорівняли їм у польоті на висоту.

БЕЗПІЛОТНИЙ ЛІТАК ТРИ ГОДИНИ ЛІТАВ У ХМАРАХ.

Форт Луїс, у стейті Вашингтон. — Малий безпілотний військовий літак літав понад Форт Луїс і понад сусідню місцевість. Такого випробовує тріох годин, а потім шез. Літак підлетів на висоту 3,000 стіп, спочатку летів швидко, а потім ослаб. Він був наповнений газом: Згодують-ся що газоліна вичерпалася і він опісля осів десь на землі.

32 ДОКТОРИ СТУДЮЮТЬ ДІЯННЯ АТОМОВОЇ СИЛИ.

Овк Ридж, Теннесі. — Крім великого числа інших знавців додано до штабу ще 32 лікарів, щоб слідити над діянням атомової енергії, яка еманує з ісоіопів. Між лікарями є один з Канади і чотири з Європи. Студії йдуть в одномісячній курсі в Овк Ридж Інституті Ядрових Студій.

ДОДАТОК З ФЕДЕРАЛЬНИХ ФОНДІВ НА ДОПОМОГУ ФОНДІВ СТЕПІВ.

Вашингтон. — На підставі законопроєкту про поширення суспільного забезпечення федеральний скарб мав би доплачувати до стейтових допомог фондів, коли їм не стало грошей на утримання незасибнохдинців. Додаток федеральний скарб доплачує тільки до втримання старців, яким стареча пенсія не вистачала на життя. Теж додається на утримання сліпих і безпомічних дітей.

СТАНКОВЕ ПОЛОЖЕННЯ В ФІЛАДЕЛФІ.

Філадельфія. — Страйк на міських перевозових засобах не тільки не має виглядів на швидке наладнання, але ще погіршився. Шлях цілковитого припинення підземної залізничної і різних трамвайних ліній пішов заклик до страйку вуличних таксівок, які перевозили людей до праці. Шофери почали покидати працю ще заки перейшла ухвала виїти на страйк і місто цілковито спаралізоване. Службовики домагаються підвищення 20 центів на годину, підприємства оферують три центи.

Західна Європа буде боронитися; Америка не може йти до війни без згоди конгресу

Вашингтон, 14 лютого. — Секретар стейту Дік Ачесон заявив, що країни західної Європи будуть боронитися на випадок, коли б якась держава пішла проти них війною. Подробиць такої підготовки секретар не виявив.

Сенатор Там Коналі, голова комісії закордонних справ і сен. Артур Ванденберг, провідник республіканської меншини в цій комісії виявили думку про можливість припинення Злучених Держав до війни, якщо буде складений Північно-Атлантийський Оборонний Договір. Вони кажуть, що сенат не може ратифікувати такого договору, який вимагає зобов'язання, щоб Злучені Держави пішли війною, коли яка інша країна була б нападена. Це протилежне конституції Злучених Держав, яка признає конгресові право виповідження війни. Зогляду на таку постанову Америка не може навіть морально зобов'язуватися до участі у війні по стороні своїх союзників. Шойно як війна вибухне, конгрес може рішення, чи йти до війни, чи ні. Ці погляди висловили сенатори в сенатській комісії закордонних справ.

АННУ СТРОНІ ЗАРЕШТОВАНО В ОВЕТАХ ЗА ШПИГУНСТВО.

Москва, 15 лютого. (Рейтер). — Згідно з повідомленням совєтського агентства ТАСС, совєтська поліція безпеки (МВД) заарештувала під закидом шпигунства відому американську авторку, Анну Луїзу Стронг. В найближчих днях її мали б депортувати зі Совєтського Союзу.

Папа закликає вірних протиставитись несправедливим законам

ВІДБУЛАСЯ КОНСІСТОРИЯ КАРДИНАЛІВ В СПРАВІ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ЗАСУДУ КАРДИНАЛА МІНДСЕНТІ

Рим, 15 лютого. Папа Пій XII закликав вчора вірних протиставитись несправедливим законам, які порушують одвічні Божі і людські права. На таємній консисторії Святої Колегії Кардиналів Папа Пій в найгострішій формі протестував проти відомого суду і засудування

ЕПІСКОП БОГДАН УНІ- ВАНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР ЗА АЛЕНТАВІ

У Нью-Йоркській „Українській Віснику“ органі „Української Православної Церкви Америки“, у виданні за лютий 1949 р. поміщений Архiepіскапський Лист з підписом Богдана (Шпильки) Правлячого Епископа У.П.Ц., а в ньому сказано, що „в нашій Українській Православній Церкві в Америці настав неспокій. Настав він тому, що до керування прийшли невідповідні люди... Наслідком цього був Собор Духовенства, що відбувся в днях 8-9 грудня 1948 р. в Алентаві. Сей Собор і його постанови, як владу Правлячого Епископа, а й Архiepіастіа уневажають, а владу Правлячого Епископа, а й Архiepіастіа уневажають, а владу Правлячого Епископа, а й Архiepіастіа уневажають... По висисненні причин сказано так: „З огляду на ринке наведені факти, Собор був: а) одностороннім, б) проти волі Правлячого Епископа, в) ціла Церква не була заступлена — а тому заявляю, що надзвичайний Собор У.П.Ц. в Америці... його ухвали неканонічні“.

УКРАЇНЦІ В ЧІЛЕ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ

Гром, М. Бурава з Нью Йорку отримав листа з Чіле, в якому його знайомий пише, що до Чіле приїхало зі скитальщицями кілька десятків українців. В половині січня цр. В присутності 42 чоловіків і жінок зорганізували вони в Сантіаго тимчасове Представництво Української Громади в Чіле. Вибрано управу, яка складає статут представництва та робить старання для його легалізації в чілійському уряді.

ПОРАЗКА БОЛЬШЕВИКІВ В ГРЕЦІ

Атени, 15 лютого. З грецьких урядових джерел доповняють попередні повідомлення про поразку большевицьких партизанів в околиці міста Флорина, недалеко югославського кордону. З усіх 4,000 большевицьких, що наступали на це місто, вбито 618 а 325 взято в полон.

ЗАПОВІДЖЕНО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ З.У.А.Д.К.

Філадельфія, 15 лютого. — Згідно з постановою статуту, і попередніх Загальних Зборів, Екзекутива Злученого Українського Американського Допомогового Комітету рішила скликати другі з черги Загальні Збори цього Комітету в дні 23 і 24 квітня цього року. Збори відбудуться у Філадельфії, в готелю Аделфія, при 13-тій і Честног Стрітах. Загальні Збори цієї центральної харитативної організації американських українців будуть без сумніву великою подією в нашому громадському житті, як з огляду на виконану ними вже роботу, так і на завдання, які ще стоять перед ним. Офіційне проголошення Загальних Зборів надруковане в цьому виданні на стор. 3-тій.

Папа закликає вірних протиставитись несправедливим законам

ВІДБУЛАСЯ КОНСІСТОРИЯ КАРДИНАЛІВ В СПРАВІ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ЗАСУДУ КАРДИНАЛА МІНДСЕНТІ

Рим, 15 лютого. Папа Пій XII закликав вчора вірних протиставитись несправедливим законам, які порушують одвічні Божі і людські права. На таємній консисторії Святої Колегії Кардиналів Папа Пій в найгострішій формі протестував проти відомого суду і засудування

ФОРМОЗА ЦЕНТРОМ КИТАЙСЬКОГО БОРІТТВА ПРОТИ БОЛЬШЕ- ВИЗМУ

Тайпей, Формоза, 15 лютого. Острів Формоза перетворюється у великий арсенал людей і зброї в підготовці дальшої боротьби проти большевицького завою Китаю. Маршал Чіанг-Кай-шек, резигуючи кілька тижнів тому з формального посту президента і головнокомандуючого урядовими військами, поробив цілий ряд заходів для підготовки дальшої боротьби проти комунізму. Морем і повітрям перекинуто на Формозу понад 300,000 військ та величезні склади зброї, як теж і гроші в золоті. Сам Чіанг-Кай-шек перебуває ще на китайському континенті в своєму родинному місті в провінції Чекіанг і теж не відомі його дальші плани.

ЧЕСЬКИЙ ДИПЛОМАТ ПРОСИТЬ АЗИЛ В АМЕРИЦІ

Лейк Соксес, Н. Й., 15 лютого. — Д-р Йозеф Корбель, чеський дипломат, що був в останньому представником Чехословаччини в Комісії О.Д., яка посередничала в індійсько-пакістанському спорі, та якого в останньому відкликав чехословацький комуністичний уряд, відмовився від повороту до опанованої большевиками своєї країни, прохачи від американського уряду азилю для нього і для його сім'ї, як політичних втікачів. Д-р Корбель заявив, що чехословацький уряд відкликав його з наказу Москви та що він сам ніколи не підтримувавте уряду, який „продав його країну московським імперіалістам, заганяючи свободолубний і демократичний чеський нарід в повну неволю, господарську пролетарізацію, національну і міжнародну деградацію та відгороджуючи його від традиційних зв'язків з західною культурою“.

З.Д.А. ДОМАГАЮТЬСЯ ПРОСЛІДЖЕННЯ НЕВІЛЬНИЦТВА В СОВЕТАХ

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК В О.Д. ТВЕРДИТЬ, ЩО УМОВИНИ В СОВЕТАХ Є ГРІШНІШІ ПОВІДОМЛЕННЯМ; ВВАЖАЄ, ЩО НА КАТОРЗІ Є 8 ДО 14 МІЛЬЙОНІВ ЛЮДЕЙ.

Лейк Соксес, Н. Й., 15 лютого. — Злучені Держави Америки видвинули вчора домагання аби Організація Об'єднаних Націй прослідкувала табори каторжних робіт в Совєтському Союзі де в нелюдських умовах працює вісім до чотирнадцять мільйонів невольників, що масами гинуть від знущань, холоду і голоду. Американський представник в Економічній і Соціальній Раді О.Д., Біллард Л. Торп, заступник секретаря стейту в економічних справах, обвинувачував Совєтський Союз, що той за серпанком таємничості скривав злочинні факти масового невольництва і найстрашнішої каторги, невідомі в новітній історії людства, що тепер поширено теж на країни совєтських сателітів. В. Л. Торп зложив свою заяву в тягу дискусії над домаганням Американської Федерації Праці, щоб прослідити умовини каторжних робіт в Східній Європі. Представник цієї Федерації аложить свою подрібну декларацію в цій справі на сьогоднішньому засіданні в Мюнхені.

НА ВИПАДОК ВІЙНИ СКАНДИНАВІЯ БУДЕ БОРОТИСЯ ПО БОЦІ ЗАХОДУ.

Стокгольм, Швеція, 15 лютого. — Офіційний речник шведського міністерства закордонних справ заявив вчора, що на випадок війни між Америкою і Совєтським Союзом його країна буде без сумніву боротися по боці Америки. Але він докоряє Америці, що вона своїм становищем щодо Атлантийського пакту ізолює Швецію, хоча ця є єдиною скандинавською країною, яка може ефективно протиставитись совєтській агресії. Вияснюючи становище Швеції та інших скандинавських країн до Атлантийського пакту, він твердив, що формальне приєднання до цього пакту, як цього бажав Америка, могло б без потреби стати причиною відповідних протих заходів зі совєтського боку. Становище Швеції в цій справі він так схарактеризував: 1. Шведська пропозиція спільного оборонного пакту з іншими скандинавськими країнами означає відступлення від традиційної політики абсолютної нейтральності, якої в такому випадку вже не можна б задержати на випадок війни між Америкою і Совєтським Союзом; 2. Швеція, зі своєю сильною західною культурою, буде безсумніву боротися по боці західних союзників в разі потреби і тому теж інтерес Америки вимагав би дати цій країні всяку допомогу, хочби вона і не була вишнана у війну безпосередньо; 3. В оборонному союзі з іншими скандинавськими країнами Швеція творила б „еластичну стратегічну базу“, та могла б віддати великі прислуги західним союзникам. Представник Швеції в дальшому дав виразно до розуміння, що своїм становищем Швеція не бажала б підставляти свою голову в пащу совєтського медведя передчасно та заки ще могла б прийти яка-небудь допомога зі Заходу.

НОРВЕГІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ БУДЬ-ЯКИЙ НАТИСК З БОКУ З.Д.А.

Лондон, 15 лютого. — Норвежський міністер закордонних справ, Гальвард М. Ланге, дав сьогодні недвозначно до розуміння, що під час його побуту у Вашингтоні минулої тижня американський уряд не робив на його країну жадного натиску щодо участі в Атлантийському пакті, залишаючи їй повну свободу вибору часу та рішення. Він зложив свою заяву після довгої конференції зі секретарем Бевіном і з дальших його слів виходило, що Норвегія, правдоподібно, не буде занадто поспішатися до формальної участі в цьому пакті, але він теж не залишив жадного сумніву, що на випадок війни його країна була б по боці Заходу.

(Докінчення на стор. 4-тій)

НОРВЕГІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ БУДЬ-ЯКИЙ НАТИСК З БОКУ З.Д.А.

Лондон, 15 лютого. — Норвежський міністер закордонних справ, Гальвард М. Ланге, дав сьогодні недвозначно до розуміння, що під час його побуту у Вашингтоні минулої тижня американський уряд не робив на його країну жадного натиску щодо участі в Атлантийському пакті, залишаючи їй повну свободу вибору часу та рішення. Він зложив свою заяву після довгої конференції зі секретарем Бевіном і з дальших його слів виходило, що Норвегія, правдоподібно, не буде занадто поспішатися до формальної участі в цьому пакті, але він теж не залишив жадного сумніву, що на випадок війни його країна була б по боці Заходу.

ДАЛЬШЕ ЗАГОСТРЕННЯ ПОЛОЖЕННЯ В БЕРЛІНІ.

Берлін, 15 лютого. — З поінформованих джерел заявляють, що Британія й Америка погодилися в найближчій будучності цілком виключити совєтську марку з обігу в західних секторах Берліна, залишаючи західну марку як єдину в валюту. Становище Франції під цим оглядом ще не є яснє. Введення в життя цього рішення дальше загострить положення в Берліні, бо власне справа валюти була безпосередньою формальною причиною його поділу та совєтської блокади західних секторів.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1100 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською Частинкою):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА МІЖНАРОДНА ПРОБЛЕМА

Боротьба Кремля з Церквою і вірою починає переходити з релігійної площини на політичну, а навіть готова стати міжнародною проблемою. Ще зарано говорити, чи це може мати практичні наслідки. Але немає сумніву, що воно до цього йде, бо в Вашингтоні та Лондоні роздумують, як передати справу до суду над кардиналом Міндсенті до Організації Об'єднаних Держав. Йдеться не так про те, що комуністична влада в Мадярщині поставила кардинала Міндсенті під суд, але про це, за що і як його судили. До того в Мадярщині зачали переслідувати вже не тільки Католицьку Церкву, але й інші Церкви і арештують уже не тільки католицьких єпископів та священників, але й протестантських. А ці арешти церковних провідників та суди над ними ніяк не даються погодити з мировим договором, який Мадярщина заключила тому два роки до Злутеними Державами, Великою Британією та Советським Союзом. У цьому договорі Мадярщина зобов'язалась не порушувати громадянських свобод своїх мешканців. Знов до основних свобод належить теж і повна свобода релігії, як і свобода слова, преси, політичної думки і публічних зборів. Цього всього в Мадярщині нема з цієї простої причини, що в ній немає ніякої демократичної влади, а є тільки комуністична диктатура, наставлена на приказ Москви та при її допомозі.

Як Мадярщина заключила мирний договір з Америкою, Британією та Советами, демократичні потуги повинні були знати, що в Мадярщині є советське військо та советські єнкаведисти, що не дармують, а тільки підготують переворот та перемену Мадярщини в советського сателіта. Практично, цей мирний договір віддав Мадярщину в руки Кремля. Це розумів кожний, хто хоч трохи знався на замірах Кремля та його тактиці. Цілковита большевизація Мадярщини пішла по цим договорі скорим темпом і треба було щойно суду над кардиналом Міндсенті, щоб світ опам'ятався, а зокрема, щоб опам'ятались демократичні потуги, такі, як Злучені Держави і Велика Британія, і зачали думати, що щось треба робити з ратуванням тих країн, що стали советськими сателітами, а за долю яких вони відповідальні, заключивши з ними мирові договори.

Пересування справи з кардиналом Міндсенті до Об'єднаних Держав буде кроком вперед, бо тоді ця справа стане формально міжнародною. Залезатиме дуже багато від Злучених Держав та Британії, як далеко й широко вони цю справу поставили в Об'єднаних Державах. Це є добра нагода розправитись з Кремлем як головним винником не тільки за те, що діється з його вини в Мадярщині, але й в інших країнах, що знаходяться у советській сфері впливу.

Між Злученими Державами і Мадярщиною є вже серйозне загострення, коли в Вашингтоні думають про виділення мадярського посла у відплату за вимогу мадярського комуністичного уряду відкликати американського посла з Будапешту. „Холодна війна“ приймає зараз гостріші форми, а боротьба Кремля з релігією, а зокрема його боротьба з Католицькою Церквою, цю війну ще загострила, перенісши боротьбу з релігійної ділянки на політичну, а тепер ще й на міжнародну арену.

ПРОТИ НЕВТРАЛЬНОСТІ

Справа приступлення скандинавських держав до Північного Атлантичного Пакту, спрямованого проти агресії, викликала в пресі довшу дискусію на тему нейтральності. Як відомо, Швеція хотіла б надалі оставати нейтральною до цього Пакту і водночас діставати з Америки мілітарну допомогу. Не диво, що на це відповідають, на що зброїться, коли хочеться бути нейтральним.

Ніхто не квестіонує права Швеції оставати нейтральною. Однак сумніваються, чи таке її становище є правильне. Сама Швеція відчуває, що вона може бути нападена, а напасти на неї може тільки одна Росія. Вона знає і хотіла б бути на такий випадок готовою та дістати з Америки усе, що потрібне для модерного воєнного поготівля. Але до Північного Атлантичного Пакту вона не приступає, бо боїться наразити собі Москву.

Хіба ж Москва не знає, що коли Швеція зброїться, то певно не в тому замірі, щоб воювати з Англією чи Америкою, ні з страху, що Англія чи Америка на неї нападуть? Ясно й для Москви, що тут йдеться про Совети. Яка ж тут нейтральність?

Росія є в конфлікті з Заходом. Це конфлікт тоталітариз-

му з демократією. Як би це не називати, кожний розуміє, про що йдеться. Розуміє це добре теж і Швеція. В такому конфлікті, як тепер виявляється, немає місця для нейтральних. Треба стати по цьому, чи дружити з демократією, чи з тоталітаризмом. І то стати вже тепер, а не аж тоді, коли б дійшло до збройного конфлікту. Який поділ у часі миру навіть може спинити війну, якої нейтральні, як усі інші, бояться. Бо як покажеться, що по боці демократії є велика сила, Москва не так скоро пуститься на нові агресії. Бодей так думають демократичні потуги і якимраз це є причиною, чому будуть в Європі оборонний вал.

Нейтральні нічого не трять у своїх мирових міркуваннях, коли приступають до Північного Атлантичного Пакту, який твориться для оборони, а не для нападу. Зате зискують багато, бо коли б Кремль спричинив нову війну, вони дістануть відразу охорону з боку демократичних потуг. Вони теж будуть в колі тих, що боронять демократію, яка їм дорога. В світовому змаганні між свободою і тиранією, годі бути нейтральним. Треба бути з Кремлем, або проти нього.

Свобода, чи тиранія? Це є питання, на яке треба сказати так, або ні.

Ігор Керша.

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

Від Редакції: Друкуємо другу статтю молодого іммігранта з під-советської України. Його перша стаття „Основні Проблеми“ надрукована в „Свободі“ з 3-го лютого, вже викликала інтенсивну дискусію, як на сторінках преси (стаття М. Кольського „Сіра Кобилка“ в „Свободі“ з 12-го лютого) так поза нею. В тому самому дискусійному порядку друкуємо нині й другу статтю І. Керші, надіслану нам ще перед появою „Сірої Кобилки“. Сподіємось, що це з черги причиниться до оживлення дискусії на ці переважливі сучасні українські проблеми та допоможе дійти до справді корисного результату. Важливе тільки, щоб дискусія не хвилювалась та підходила до цієї серйозної теми — сказати б холодно і філософічно та з „епічним“ спокоєм і об'єктивністю.

Мой зустрічі зі старою українською імміграцією, а особливо з галицькою, переконали, як багато з них дезорієнтовані відносно сучасного стану на Україні. Тому мені хотілося б висловити деякі свої спостереження.

Багатовікова русифікація українського народу має свій глибокий відбиток в першу чергу на великому місті. Корінне населення більшого міста

говорить переважно російською мовою та має значне число мішаних родин й родин чисто російського походження. Міжнародного антагонізму в місті майже непомітно. Навпаки, тяжкий моральний та матеріальний стан на всьому терені большевицької імперії, сприяє в деякій мірі міжнародній солідарності.

Короткий період „українізації“ за Скрипника в місті не дав більших позитивних наслідків. Великий відсоток міської, цілком зрусифікованої інтелігенції, навіть вороже ставився до українізації. Власне цей прошарок інтелігенції буде відверто виступати проти ідеї самостійної держави. Маса робітництва майже цілком пасивна до національних справ, бо серед них ніхто й не веде такої роботи. Звичайно, є окремі виключення, та на загальному фоні їх важко помітити. В цьому відношенні справи на селі виглядають відрадніше. Люди говорять на своїй мові, українські пісні і танці вже не на сцені як в місті, а в народі, й власне тут у антисовєтських настроях можна відчувати національний характер.

Але найкращий відгук на українські національні ідеї, знайдеться серед сільської інте-

лігенції. Підтвердження тому можна було бачити в часи останньої німецької окупації України.

Всякі національні прояви, які несуть політичний характер, советська влада рішуче поборює. Беручи під увагу прекрасну розбудовану сітку шпигунів та провокаторів на всьому терені, як в місті, так і на селі, немає надії, щобсьогоріди можна було успішно переводити будьяку національну роботу. Підбурювати ж нарід в сучасний момент до фізичної боротьби на мою думку, є недоцільне, бо це поведе за собою ще більше нищення національних сил, які можуть бути опорою в майбутньому.

Корисна робота мусить бути в розповсюдженні національних ідей, а не реалізації їх сьогодні, прямо тому, що така реалізація в сучасних обставинах не є можлива. Переважно більшість українців під цю пору, є впершу чергу антикомуністи, а потім вже націоналісти. Тому антикомуністичні гасла знайдуть палкий відгук і при нагоді українці знову масово й рішучо виступлять проти большевизму. А коли б це сталося, то в цей момент і національні українські ідеї будуть підперті фізичною силою народу. Отже з цього виходить, що під сучасну пору треба займатись насамперед пропагандою проти інтернаціонального большевизму. В Кремлі думають, не про російське місіонерство, а про перемогу комунізму у цілому світі, а це трошки небезпечніша справа. Різні національні вожді комунізму і п'ятих колон не дурні і мабуть краще поінформовані, щоб творити такий величезний рух у світі заради ідеї російського національного місіонерства. Можна сміливо сказати, що й Навпаки, тяжкий моральний та матеріальний стан на всьому терені большевицької імперії, сприяє в деякій мірі міжнародній солідарності.

Для нас позитивний момент сучасного періоду, це об'єднання українських земель, що в майбутньому полегшить координацію національних сил. Крім того можна очікувати, що об'єднання західних теренів з східними буде сприяти поширенню національної свідомості й зменшенні занадто націоналістичних тенденцій в західних теренах на користь об'єднаної боротьби народів проти комунізму, як головного ворога.

„Шла в мішку не утай“ і треба констатувати факт, що наша степняцька натура більше має ферменту противу всіляким „соціальним“ експериментам, ніж на те здатний російський нарід. Але з того ще не виходить, що росіяни підпірають такі експерименти. Другий позитивний момент, який в майбутньому також відіграє свою роль, це те, що сьогодні на Україні кожен знає, що він такий українець по національності. Слово „мало-

Незвичайно важлива зброя

Передо мною щойно прочитана книга: Проф. Роберт Паклен — „Біла книга. Національна і соціальна політика советів“. Видавництво „Український Політик“. (Рік не позначено, але безперечно 1948, місце видання також не позначено, розмір — чвертка, стор. — 220).

Прочитавши її, я можу тільки жаліти, що ця книжка видана так пізно! Адже написано її ще 5 років тому! Теж шкода, що ця книжка, яка є дуже важливою зброєю у нашій визвольній боротьбі, видана не в спосіб друкарський, і не в достатній кількості, а тільки на ротації і в такій обмеженій кількості, що її важко добути. Шкода, дуже шкода, що в той час, як за ці три з половиною роки видано тут, на еміграції, чимало маловартісного й другорядного, а іноді й просто макулатури, така потрібна, вартісна й першорядної ваги книга, як ця, яка заслуговує на найбільше поширення і на переклад на головні європейські мови для інформації світу, а в першу чергу — політиків, пролежала не надрукованою аж до сьогодні, а тепер хоч і з'явилася в світ, але в такій недосконалій, нужденній формі, і в такій цілком недостатній кількості!

А яку колосальну роботу вона проробила б, яких великих успіхів ми досягли б у справі інформації широкого світу, і особливо державних діячів, коли б ця книга була перекладена, скажімо, на дві головні європейські мови, надрукована і своєчасно розповсюджена серед членів Об'єднаних Держав та представників преси, що з'їздилися на щойно закриті сесії! Бо цілком правдиво пи-

рос: „тепер належить виключно до лексику старої російської та частини української імміграції. Перші користуються ним, щоб нагадати нам, що „не було, нет і не будет“, незважаючи на те, що вже й в самій Росії про це забули. Другі те слово прикладають до нових підсоветських українців, які необережно заговорять по російськи, або обстають погляд, що російський нарід не можна змішувати з його інтернаціональним урядом.“

Я особливо раджу новим іммігрантам не дуже ображатись на такі назви, бо треба б врахувати, що люди, відірвані від краю довгий час, законсервовали свої погляди і думають давніми категоріями. Отже, щоб взаємно лікуватись від різних недомогань, було б бажаним, щоб українська преса ширше відкрила свої сторінки для нової української імміграції з Великої України.

ше автор, що „всього того, що написано в цій книзі, мільйони маси людства не знають, а часто не знають того і політики“ (ст. 206).

Ото ж, організована українська політична еміграція мусить напружити усіх своїх сил, щоб негайно перекласти й надрукувати її.

Друкуючи літературу, для ознайомлення чужинців, ми мусимо дбати, щоб вона приносила нам користь, а не шкоду. Не можна підходити до цієї справи так примітивно й недбало, як підійшов, скажімо, для прикладу, Палапій Осинка в своєму „Альбумі політв'язня“, що надрукував його року 1946 українською й англійською мовою (Paladij Osynka — Album of political prisoner). В цьому виданні передмова мало що дає чужинцеві, окрім „туманного“ уявлення про дійсність, а сам „Альбум“, змальовуючи певкою „Aushwitz“ подає його, як і сам автор каже, „в „гумористичному“ дусі! Цей „гумористичний“ підхід автора до жахливої трагедії полягає в тому, що всі постаті, всі обличчя в'язнів змальовані у вигляді якихось кретикив, ідіотів, потвор і виликають у глядача читача не жаль до жертв, а одворотне почуття до них. Чужинець, переглянувши цей „Альбум“, думатиме, що українці — це експонат для збірника. Чи так роблять пропаганду?

Треба подавати чужинцям дійсно добрий й цілеспрямований літературу. Одною з таких книг, що їх ми мусимо ретельно поширювати не лише серед своїх, а й серед чужинців, є книга проф. Роберта Паклена. У цій книзі автор поставив собі за завдання зрівнати машину з московського імперіалізму, який живиться соками й силами всіх поневолених ним народів, але який старанно відгається „згідно з модою“ і носить декоративний червоний плащ героя соціалістичної революції. Автор старанно спираючись на автентичні советські джерела, крок за кроком показує, що „ідейна зброя Москви є лише бутафорський ревізніт підозрілого театру“.

Він, наводячи масу фактів та покликуючись на офіційні советські документи й джерела, показує, що під пишною зовнішньою декоративністю СССР ховається найжахливіший внутрішній зміст найдеспотичнішої імперіалістичної держави сучасності, найбільш гнобительної й нацистської. Він пише, що, „як випливає з усього оригінального урядового советського матеріалу, не може бути й мови про те, немов „однаково терпимі від больше-

(Докінчення на стор. 3-тій).

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

27) І це все в рямцях життя однієї людини, і не можна збагнути сили й динаміки страшного того походу. І тільки одне ясне: Україна мусить бути вільною. Нестримано, шалено, вперто скерована свідомість і воля в тому напрямі. Ніде і ніколи не було і не буде назад. Ніде збочення бодей однієї літери такого якраз призначення.

І тому буревійним гоном пронеслися криваві, шорсткі і жорстокі роки революції. І тому еміграція — мов випалений зуб з розбитих шелепів, в пії її поросі презирства світу — роки, що пройшли на хіднику Варшави, Праги, Парижу, Берліну, де без упину

двадцять років ступали неспокійні кроки дій, що несли з собою лиш завжди нові і болючі удари. Неслися дні, гриміли сурми пових потрясень, згушався карнавал розгульної, нестримної, звидної Європи, якої кожний порух, як звук радіо чи фільму, як гук нових досконалих гармат, як рев торпедоборів, будили страшні пристрасті народів, що, мов люті звірі, по розгульних ложах лежали з криками пашами над злобутим, не розуміючи, що з тим зроби. А еміграція, хоч вирвана і відкинута, жила. Лиш з кожним роком меншало її надхнення діяти. Час непомітно притуплював гостроту сприй-

мання. Роки, умови творили втому, а та вносила в душу непевність, а навкруги, мов чорна хмара, налягала лямба нового світового зриву. Доктор Галан довго, вперто перечив... Перечитав власним буттям довгу, страшну книгу, яку невтомно писала історія. Перечитав уважно, нутром, духом і плотью. Не мав сумніву, бо вірив, що буде так. Але так не було, було ні... І вже в останні роки прийшла байдуність, квоість, гіркість — три гості вдерлося в саму душу, і життя стало чорним, а світ німим.

І несподівано жовтневі дні 1936 року. 26 жовтня. Сьома година вечора. Тиша і спокій в його кімнаті з закуреним регалем старих книжок на Мальвазінках. У пантофлях і потертих штанах з дипломатичного гарнітуру сидить старий з наущниками свого детектора. І несподівано вухом ловить майже не ймовірне: „Сьогорні предсідник чехо-

словацького уряду Ян Сирови позбавив Бродія головства влади Підкарпатської Русі і призначив на це місце монсеньора Августина Волошина“.

Доктор Галан людина по-вільна, не запальна... Однак він зірвав наущники негайно. — Віро! — крикнув він нагально. Відчинив двері, що вели на сходи. — Віро! — Він мусів це комусь сказати, сказати зараз, негайно. Віро! Сталося! На Закарпатті українська влада!

Віра бігла з кухні, що внизу в сутерні. Вона не вірив. Доктор, мабуть, утратив глузд. Ось він вже обняв свою дружину і цілує її, мов на Великдень. — Христос Воскрес! Господи Боже! На очах його вільність! По втомленому, вилялялому обличчю Віри текли слюзи. Хай. Вона не соромиться, Хай течуть і хай падають... Довга, але чудова і неповторна ніч. Сон не йшов, на душу спливала радість! А як ти

думаєш? А що? А неже? А чи можна такі вірити?...

Рано о сьомій, мов вихор, вривається червоний Панас Кальчук. — Вітаю! — було його першим словом. Обнялися і цілувалися. — Так... Це вже так... —

Доктор Галан ще в нічному, він тупіє незграбно, хоче грати в тон цьому молодому ентузіастові.

— Ну... Влада... Так що? — повільно ворухаться настовбурені вуса.

— Маніфестуймо! — кидає запальні слова Кальчук. Добре йому маніфестувати, коли він має тридцять три, а доктор два рази стільки...

Нічого. Бігли вниз... Непомітно доктор опинився на вулиці у своєму твердому округлому капелюсі. Вони обидва ступали, мов на параді. І пригадався йому Київ, вулиця Святого Володимира, Пелагічний музей. Пригадався йому майдан Софії, і багато такого пригадалося... А все-

чорі в запаній залі ресторана „На старій пошті“ Кальчук уже кидав свої вічні й ті самі слова: — Це не лише влада в Ужгороді! Це вихід з мряковини у ясність, у день, у надію. Зірвемо це раз невір, зробимо чин! Випиємо ще одно речення нашого буття в книгу, залишимо предками! Родимо борців, героїв і поетів!... І не було тут есерів, есдеків... Були українські люди!

Галан. Його шістьдесят років не можуть бути йому наперешкоді, коли треба йти. Хочеться зрівнятися з молодими, ступати в ногу, зутися там, де дійсність, чути її чути і бачити власним оком. О двадцять першій і три хвилини доктор сидів уже в переділ третьої класи швидкого поїзду Прага-Ясіня... На другий день чотирнадцяти-п'ятинадцять він висідає Ужгород.

Доктор Галан згадає це місце по-своєму. Не корсо і не кіно „Пасаж“... І не вечірні за Галогом... Згадає його, як

Вавилон. Сім мов, сім влад, сім завдань. Україна і Русь Карпатська — Ревал і Бродій. Доктор Галан і Рогай. Корона святого Степана і амбіції Варшави. Прага і Гітлер... Боже мій! Жовтогогарний будинок на Рокочі з написом „Просвіта“ зненацька перетворюється на державний уряд. „Просвіта“ зникає, по складах униз і вверху ходять, ходять і ходять. Двері не зачиняються. На площі натовп і викрики. Стара Росія вривається з триколом, і двадцять розбішак у чорних сорочках на мадярських нантажних автах марширують на площу — „да живіть Росія!“ Рогай — тяжкий, сердитий... — А да наша поліція? Нас понижать, мов курчат... Доктор Галан зненацька мригадає, що він також канітан артилерії. Він готовий повернутись назад і взяти в руки шаблю... Аїно! Треба, — каже йому Рогай. — Але ви, пане, не маєте нашого горожанства...

Українські справи в опінії польської еміграції

(3 Бюлетеню ресорту преси та інформації Виконного Органу У НРаді).

(Докінчення)

Питання співпраці.

Коли більшість польської еміграційної опінії стоїть в справі наших західних земель на позиції Строніцтва Народового, то в справі розподілу російської імперії та партії є в явній меншості. Міністр закордонних справ П. Тарновський у згаданій листі до литовського часопису згадує про потребу співпраці народів середньо-східної Європи. Різні польські еміграційні середовища висловилися на тему визволення народів, що знаходяться між Німеччиною і Росією і про потребу спільної акції їх усіх. Одним із найважливіших голосів у тій справі є постанови з'їзду „Ліги не-подлеглосці Польські“, (групи плісудчиків) з червня 1948 р. В лондонському місячнику „За волюсьць і неподлеглосць“ (червень 1948) читаємо: „За історичну передумову забезпечення свободи і безпеки нашого (польського) народу вважаємо заключення федеративних зв'язків і тривалих міждержавних з'єднань Польщі з тими народами, що живуть між Балтійським, Чорним і Адріатичним морями... Мотиви засадничого порядку як і журба за безпеку Європи і світу наказують нам змагатися до того, щоб усім народам, які є поневолені Росією, признано права на свободу і на самовизначення“.

На окрему увагу заслуговує становище. Клавдія Грабика, яке він зайняв останньою в польському тижневику американської зони — „Кроніка“. Як речник табору плісудчиків поборою він, політику Дмовського і вважає політику комуністів в Польщі реалізацією його (Дмовського) орієнтації на Росію. „Вже безпосередньо перед війною, в 1939 р. партія Дмовського бачила вихід в порозумінні з Росією. „Ту думку, пише далі Грабик, підхопив ген. Сікорський в 1941 р., опісля Ст. Миколайчик в 1945 р. але реалізаторами ідеї співпраці з Росією, а тимчасовим остаточної капітуляції були польські комуністичні політики“ („Кроніка“ з дня 28. серпня, 1948). Проросійська політика Строніцтва Народового є ядром його концепції — твердить Грабик, а джерела її, на його думку, це — брак віри в таку політику Польщі, яка давала би Польщі самостійну позицію. „Всякі мрії про реставрацію аґайлонської ідеї — пише п. Грабик в „Кроніці“ з 19. IX. 1948 р. — мусять бути згорі відкинуті, як неактуальні в теперішньому укладі в східній Європі, а також шкідливі для нашого інтересу. XIX і XX століття не лише розбудили стійку політичну свідомість народів, але по першій світо-

вій війні дали їм змогу створити власні, самостійні держави і того факту, як реальної дійсності, вже ніщо не відверне. Польща не має тепер ніякого слушного права, щоб претендувати на ті землі, котрі колись належали до неї на сході і котрі сьогодні не творять вже нашого стану посідання. Мимо того ті землі — на схід і північ від границі 1939 — творять далі той сам простір, котрий дозволяв в своєму часі, одній тоді державі — удержувати свою могутність у блеску. Коли нема мови про відтворення аґайлонської Польщі між німцями і Росією, то треба реалізувати іншу концепцію, котра дозволить створити практично аналогічну силу, хоча в зовсім іншому укладі і не в границях тільки одної держави“.

З останніх голосів.

Голоси польської преси останніх місяців вкладаються в накреслені в попередніх розділах. Польська політична думка б'ється над неможливістю до розв'язки проблемою як зберегти для Польщі західні українські землі й одночасно включити приязну Україну в великий блок народів, який стримував би російську експанзію на захід.

„Кроніка“ (24.10.48) в статті Ст. Хойнацького з Риму п. з. „Дві границі“ розглядає питання польських кордонів на заході і сході. Автор доходить до таких висновків:

„Розмежування, що його переведено в Ризі, мало той самий характер, що і визначення кордонів в договорах Річпосполитої з російським царством в 17 і 18 століттях. Для Росії давало воно відпочинку перед новим підбодом, а для Польщі не творило ніякої гарантії перед новою агресією... Польща 20-го століття не мала вже шансів побідної розправи сам-на-сам з Росією. Після майбутньої розгри між сходом і англасаксоніями тільки цілковите розбиття Росії буде здійсненням наших воєнних цілей. Нова будова польської державності на доцогочасній лінії ризького кордону при рівночасній зашнурованні неткнутого державного організму російського — байдує якої краси — була б знов творенням тимчасовостей нашої незалежності. Поправки кордонів на кілометри не поправлять положення в користь Польщі. Вона мусить сусідувати на сході із вповні незалежними від Росії державами України і Білорусії. Це означало би, що Росія на постійно позбавлена можливостей робити підбод“.

„Дзєнік Польський“ в Лондоні (1.11.48) в статті з приводу „30-тих роковин оборони Львова“, згадавши про необ-

хідність відзискання Львова для Польщі і про небезпеки, які стоять тому на перешкоді, пише:

„Ідеться тут про російську проблему, головну проблему, що без її розв'язки ті небезпеки будуть завжди живі і завжди будуть відроджуватися. Росія за Збручем, царська, большевицька чи „демократична“, централістична чи „федеративна“ завжди буде висловом і мотором тієї небезпеки. А якщо так, а дійсно так, то властивий уклад польсько-українських взаємин належить до завдань основного значення...“

„Ніщо не може більше улегшити наладнання майбутніх польсько-українських взаємин, як трезра оцінка змін з перспективи 30 років, яка дасть змогу бачити їх у зв'язку з їх наслідками. Справа Львова в 1918 р. була предметом льоткального польсько-українського спору передусім завдяки тодішній політичній ситуації в Росії. Сьогодні проблема Львова і південно-східних територій вже не міститься в рамках самого тільки польсько-українського конфлікту, замість того вона опинилася в фактичній диспозиції смертельного ворога так поляків, як і українців. В тім стані речей примарний внутрішній спір не повинен закрити найважливіших завдань і спільних цілей. До них належить віднесення Росії до її властивих етнічних меж, бо щойно досягнення тієї цілі означає визволення і незалежність усіх народів середньо-східної Європи.“

„Перемога спільних цілей і завдань у майбутньому над спором минулими, вирішуваним згідно з українською рецептою „залізом і кров'ю“ — була б найбільшим тріумфом ідеї оборони Львова, який чужа була невинна“.

„Дзєнік Польський“ в Лондоні (з 17.11.48) повідомляє, що в цикліку дискусій, які улаштував „Інститут дослідів міжнародних справ“, відбулася дискусія про польсько-українські взаємини.

Дзєнік Польський звітує про цю дискусію так:

„В висновках референт Ст. Папроцькі намагався вказати, що поразка Сов. Союзу — хоч вона є необхідною передумовою здійснення цілей нашої боротьби за незалежність і цілість Річпосполитої — не забезпечить тривкого мира, якщо він не буде оснований на конструктивних, політичних і оборонних порозуміннях народів, загрозених московським і німецьким імперіалізмом. Польсько-український антагонізм був одною з головних причин слабости і неволі обох народів. Єдиною спірною проблемою в їх взаєминах є питання кордонів. Напевно за сада етнографії як єдина основа для вирішення, як цього домагаються українці, не є слушна, і як така не є прийнятна для поляків. Правні, історичні, політичні і культурні аргументи, які обстоюють наші права до південно-східних територій, є підставою, на котрій боронимо і будемо боронити їх приналежності до Річпосполитої“.

Ян-Кравец в „Кроніці“ з 17.10.48 розглядає в більшій статті значення України для Межимор'я. Він підходить до цієї проблеми в першу чергу з господарського боку.

Згадавши книжку Плєтинського про Межимор'я („Є нас 115 мільйонів“), яка не враховує України до того комплексу, автор каже, що Україна належить до нього під оглядом географічним, а завдяки своїм господарським засобам може бути поруч Польщі одним з головних ланок у майбутньому спільному організмі політичному, господарському та мілітарному. Це не

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК

ВІДБУДУТЬСЯ У ФІЛАДЕЛФІЇ 23 І 24 КВІТНЯ.

Екзекутива Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, згідно з постановами попередніх Загальних зборів і свого статуту, рішила скликати Звичайні Загальні Збори З.У.А.Д.Комітету в дні 23-го і 24-го квітня цього року. Збори відбудуться у Філадельфії, в готелю Адельфія при 18-тій і Честнат Стрітах. В Зборах мають право брати участь всі члени ЗУАДК, що вирішили свої членські вітладки. Право голосу на зборах, згідно з постановами статуту, мають всі активні члени, отже умандатовані представники товариств, братств, сестричтв та всіх організацій, що є членами ЗУАДК. Програма Загальних Зборів та всі зв'язані з ними подробиці будуть своєчасно подані до загального відома.

Екзекутива ЗУАДК, заповідаючи ці другі Загальні Збори цієї центральної харитативної установи американських українців, звертається з гарячим закликом до цілого американсько-українського загалу, щоб він ще протягом цього короткого часу перед зборами доложив усіх зусиль з метою зробити ці збори справжньою великою маніфестацією нашої організованости, громадської вироблености, жертвенности та всіх тих шляхетних прикмет, що їх репрезентують ідеї, завдання і цілі цього Комітету. Поодинокі організації і товариства вже тепер повинні підбодити, щоб на Збори вислати своїх найкращих представників, які своєю радою і порадою та своїм вибором могли б забезпечити дальший ріст і розвиток Комітету. Всі організації і всі громади хай доложать найбільших зусиль, щоб зайти їх представників на Загальні Збори справді принесли їм честь і славу. Протягом цих двох місяців перед Зборами треба докласти усіх зусиль, щоб проголошена кампанія за збіркою 300,000 доларів фонду та 15,000 завірень для нових імігрантів була успішно завершена. Загальні Збори ЗУАДК будуть іспитом і свідченням зрілости великої американсько-української громади в її найшляхетніших громадських проявах. Від наших спільних зусиль, нашої свідомости і нашої відповідальности залежить вислід цього іспиту в ці тривожні, гірші часи. Віримо, що при Божій допомозі американські українці здатні здати цей іспит з відзначенням, як цього вимагає добро нашої американської Батьківщини, як цього дожидають наші згорьовані українські брати та як це на казус наша честь і наложени на нас долею великі завдання і обов'язки.

ЕКЗЕКУТИВА З.У.А.Д.КОМІТЕТУ.

Філадельфія, 15. лютого 1949.

є омана, бо вистарчить глянути на мапу... Положення Польщі в пункті найбільшого звуження простору АБЦ (Адріатик-Балтик-Чорне море) робить — в випадку двобічного нападу зі сходу і заходу — проблему забезпечення Польщі а разом з тим забезпечення Шлєська — дуже трудною, а навіть неможливою до розв'язання. Тому поширення того звуження, поширення, яке ослаблювало б силу потенційного і найгіршого ворога, є річчю важкою. Велика є сила привички. Ми привикли, що на Збручі починається Росія... З тим сильним недовірям ставиться Європа до кожної загадки про те, що західний кордон СССР не є західною границею російського народу, що на схід від Польщі не мешкають росіяни тільки українці і білорусини, два великі народи, які займають великий і багатий простір, що має велике значення для сили, котра сьогодні грозить загибеллю для цілого світу. Необхідною konieczністю є пробити ту стіну, яка виросла над Збручем, і показати, що тут не починається Росія, щоб світ змінив свій погляд і зміцнив в своїх очах інший ніж досі образ. Це є в інтересі не тільки народів наддніпрянських, але і цілого Межимор'я. Ясне, що найбільшою перепоною в тім ділі є і буде Росія. Тож нема сумніву, що не можуть в тому багато допомогти ті народи, які самі в сутерку незнані для світа, а простір їх замешкання закриває на мапах вели-

ка пляма з написом СССР, тільки ті народи, що про їх існування світ знає і визнає їх право до самостійности“.

Далі розглядає автор господарські можливості України під аспектом їх значення для Межимор'я і закінчує ствердженням, що „Україна була б другим великим, поруч Польщі, джерелом життя і сил Межимор'я“.

ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ШІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

НОВИЙ ПРАКТИЧНИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВАРЬ

Найбільше укрупнених слів в загальному житті, з повним включенням англійської мови. Залам Г. ПЛІШКО. Ціна 75 центів.

THE NEW PRACTICAL UKRAINIAN-ENGLISH — and — ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY

giving the pronunciation of the most used English words in Ukrainian sounds. By H. PLATSKO Price 75 cents.

Замовлення праз з належністю слати до: „СВОБОДА“ P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Незвичайно важлива зброя.

(Докінчення зі стор. 2-гої).

визму усі народи СССР, а в тому числі й московський“. Він достатньою кількістю фактів стверджує протилежне, „що саме в інтересі московської нації представники її гнобили, експлуатували і нищили поневолені народи“, що входили колись до складу царської Росії, а тепер входять до складу СССР. (Ст. 93).

Тому автор закликає „нанести нищівний удар у самі підмурівки „в'язниці народів“ — СССР, та вище за криваву червону зорю кремлівської башти підняти ясний смолоскіп, котрий виразно освітлює дав би шлях ув'язненим народам до повної волі“ (ст. 186).

Перший „солідний, добре розрахований з українського боку удар по большевицькому московському імперіалізму, який цілком демаскує його, і наніс сам проф. Роберт Паклен, написавши оцю свою українську книгу, спершу на офіційні совєтські документи.“

Ця книжка виявляє, що автор (який, мабуть, із зрозумілих причин заховався за псевдонімом) добре зорієнтований в українській і російській літературі та джерельних матеріалах, що він добре знає внутрішні совєтські відносини, що так само добре він ознайомлений з українським громадським і культурним життям, а частково й з культурним життям інших народів СССР. Очевидно він жив в УССР і був уважним спостерігачем всього того, що там робилося від початку наших визвольних змагань в 1917 р.

Висвітлення теми зроблено спокійно, обгрунтовано, детально. Автор увесь час переконує читача не так своїми власними міркуваннями, як мовою фактів та офіційних документів.

Висвітлення теми зроблено спокійно, обгрунтовано, детально. Автор увесь час переконує читача не так своїми власними міркуваннями, як мовою фактів та офіційних документів.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“

Прохаємо читачів „Свободи“, що змінюють свою адресу, виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи“. 10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої ланки.

Ім'я й прізвище _____ Ч. від _____

Стара адреса _____

Нова адреса _____

УВАГА! ВІПШІ УКР. НАРОД. СОЮЗУ З ШКАГО І ОКОЛИЦЬ!

З НАГОДИ 40-ЛІТНОГО ЮВІЛЕЮ ВІД 221 У. Н. С., що буде в неділю, 20-го лютого

відбудуться:

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ В ПОНЕДІЛОК, 21. ЛЮТОГО 1949

в годині 8. вечір всіх відділів У. Н. Союзу з Шкаго і околиць В ДОМІ ВІПШІВ У. Н. СОЮЗУ 841 N. Western Ave., Chicago, Ill.

На ці збори просимо урядників та членів всіх відділів з Шкаго й околиць. На зборах промовлятиме гол. пресідіник М. Мурашко. С. Куропас, гол. контролор; Т. Шнікула, гол. радний.

УВАГА! — ШКАГО І ОКОЛИЦЯ!

БРАТСТВО СВ. СТЕФАНА, ВІД 221 У. Н. СОЮЗУ

40-ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ СВОГО ІСНУВАННЯ

В НЕДІЛЮ, 20. ЛЮТОГО 1949

В 12-й годині в полудне в церкві св. Николая буде відправлена Служба Божа за здоров'я членів і навахада за померлих членів. ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ відбудеться в 5. год. по-полудні в Домі Відділів У.Н.С., 845 N. Western Avenue. На Ювілею буде прийнятий і виголосить промову гол. пресід. У. Н. Союзу п. М. МУРАШКО. Рівнож буде від-повідна концертна програма. По концерті буде ЗАБАВА З ТАНЦАМИ з доброю музикою, смішними перекусками й добрим напінками. Члени й члениці відділу 221 обов'язково повинні прийти на цей ювілей! Просимо всі від У. Н. Союзу з Шкаго і околиць, всі інші організації та все укр. громадянство взяти участь. Вступ на концерт і бал тільки 50¢. Для дітей до 15 років вступ відсутній. Ф. ВАСИЛІВСЬКИЙ, пресід.; Т. ШНІКУЛА, фін. секр.; Д. МАКСИМОВ, кас.; М. БАРАН, рек. сек.

УВАГА!

НЮ ЙОРК, Н. Й.!

УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“ В НЮ ЙОРКУ ВИСТАВИТЬ ПЕРШИЙ РАЗ НА НЮЙОРСЬКІЙ СЦЕНІ НОВУ ОПЕРЕТУ В 3-ох ДІЯХ, С. КАЛІНЦЯ

ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ

ТРЕТА ДІЯ ЧУДОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-го лютого (SUNDAY, FEBRUARY 20) 1949 р.

В ST. GEORGE'S AUDITORIUM, 217 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY.

Драматичний Гурток „Калина“ під режисурою п. М. ІВАНОВА. Він підібрав найкращі сили, щоб Оперета і Весілля випали добре. — В опереті беруть участь: Оперова співачка Л. Корєцька, пані М. Осадчук, А. Цюпа, Ф. Бражник, Ф. Савчук, І. Олішник, П. Гуметок, Л. Нечипорук, І. Гайдамака, Л. Купів, Р. Джугала.

При півні пані М. ГРЕБЕНЕЦЬКА. Зараз по виставі відбудеться „БАЛЬ“ до пізньої ночі при музиці Н. АНТОШКОВА. На цій балі можна буде вступити в члени Товариства без вступного. Оперета зачепиться точно в 4-тій годині поноудні.

Шановні Громадяни! Українське Товариство „Проевіта“ на всіх своїх підприємствах завжди відовляло публіку, і тим разом доложити всіх старань, щоб кожного як слід відволити. Отже пам'ятайте, приходьте всі налюбавити прекрасною Оперетою та забавитись при звуках добірної оркестри.

УКРАЇНЦІ І АСЕКУРАЦІЯ

В неділю, 29 січня 1949, в домі УНО у Вінніпегу відбулися Загальні Збори 445-го Відділу Українського Народного Союзу. Як відомо, УНС — це найбільша асекураційна установа українців Канади і США, що має свою централу у Джерзі Сіті.

Голова Відділу п. Т. Бас відкрив Збори, секретар прочитав протокол попередніх Загальних Зборів. Председником Зборів вибрано організатора УНС на західну Канаду п. Василя Гладуна, а секретарем п. Б. Бодуркова. Звіти були ясні і ділові. З приємністю прийняли члени і гості прийняли до відома вістку, що УНС має сьогодні понад 10 мільйонів доларів власного майна. Цікаве було також і те, що Відділ 445 у Вінніпегу нараховує тепер 236 членів, що заасекуровані на суму 155 тисяч доларів. Старших членів є 190 і вони заасекуровані на суму 128 тисяч доларів і молодших до 16 років життя 46, заасекурованих на суму 27,500 доларів. В діловому році Відділ дістав 110 нових членів. З того видно, що впродовж кількох місяців добре працював п. Василь Гладун як організатор УНС, а далі й діловий секретар п. М. Коваль.

Цікаві були для прийнятих деякі загальні дані про УНС. Так УНС założено 1894 р. Та обставина заставила українців емігрувати і закласти свої асекураційні підприємства, в тому й УНС. Союз нараховує тепер 50,872 члени. Тепер ведеться кампанія за доведення кількості членів до 55 тисяч, щоб цим привітати гідно дату 55-ліття існування УНС. Несподіванкою для багатьох прийнятих, особливо тих, що недавно прибули до Канади, — було те, що УНС видає досить поважні суми на потреби українців у цілому світі, зокрема на розвій української культури та інформацію чужинців про Україну. УНС видає власним коштом багато цінних книжок про Україну, в тому і односторонню історію України проф. М. Грушевського, все в англійській мові. Ті інформації подав був довголітній член УНС п. Ст. Боровець.

Інж. В. Косар подав прийнятим до відома, що УНС за час свого існування зареєстрував коло 120 тисяч членів-українців. Багато з них вже сьогодні не живе, а їхні річні дістали з УНС відповідну суму гроша. Хоч це число дуже імпонує, але об'єктивні дані промовляють за тим, що це всетаки замало, коли взяти загальну кількість українців чи грома-

М. Селешко.
(Новий Шлях).

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

ЗВУКИ УКРАЇНИ
MELODIES OF UKRAINE

100 українських пісень під нотою на один голос і з повним текстом.

Зладив і видав
ДМИТРО АНДРЕЙКО.
Ціна 75 центів
Замовлення wraz з належністю слати до:

SVOBODA
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою

ПРАВДИВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ

ФОЛЬКЛОР
ПІД СОВЕТАМИ

(Українські Приповідки-Частівки)
Зібрав Гр. Сенько
Ціна 25 центів.

З цих приповідей кожний може переконатися, що думає український народ про комуністичний устрій в Советському Союзі.

Замовлення wraz з належністю слати до:

“SVOBODA”
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

БОГДАН ЛЕГКИЙ
МОТРА
ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ
Том I і II.
Сторін 481, в гарній твердій жовтуватій оправі.
Ціна \$4.00.

Замовлення wraz з належністю слати до:

“SVOBODA”
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

КОМУНІСТИЧНИЙ АНТИ-КОМІНФОРМ.

Як повідомляє швейцарська преса, на початку грудня м. р. відбулася в Швейцарії Конференція делегатів „опозиційних комуністичних партій“ Швейцарії, Данії, Швеції, Бельгії, Голландії і Люксембургу. Були теж прийняті комуністи західних смуг Німеччини. На Конференції мала бути схвалена постановка скликання в 1949 р. конгресу комуністів, невдоволення диктаторськими методами Всесоюдної Комуністичної Партії. До цієї акції мали б приєднатися теж італійські і французькі комуністи. Постава югославських комуністів ще не відома. Цей протикомінформістський комуністичний конгрес мав би з черги довести до створення нової комуністичної організації, яка протидіяла б Москві і підчиненому їй Комінформі.

В навізанні до цього варто пригадати, що в британській смугі Німеччини група німецьких комуністів звернулася до брит. військової влади за дозволом заснувати протисовітську комуністичну партію. Їх кличом, заявили вони, є: „Геть з Москвою, яка завела в Німеччині табори примусової праці“.

Міжнародний комунізм давно проявляв невдоволення, а то й явню бунтування проти ВКП (б) за її безоглядні методи діяння і намагання підпорядкувати собі комуністів цілого світу. Прикладом цього може бути трагічна доля Троцького, якого плані і його ж самого Москва безжалісно розчавила. Та, не дивлячись на те, послідовники Троцького продовжують його діло і формували т. зв. четвертий інтернаціонал. Троцькісти в 1948 р. відбули в Парижі свій другий конгрес і видали з цього приводу записки, в якому кажеться про необхідність поборювати так світову буржуазію, як і Кремль і здійснити справжню світову соціалістичну революцію. На цьому ж конгресі ухвалено статут четвертого інтернаціоналу, що в основному покривається з 21 точками статуту третього комуністичного інтернаціоналу офіційно розв'язаного в 1943. Тим самим цей же 4-тий інтернаціонал в основному наві'язує до цілей і методів розв'язаного (зліквідованого) комінтерну.

Важко сьогодні передбачити, до чого доведе розкол світової комуні на Заході. На всякий випадок, він доволі знаменний. Як заявив провідний марксист-теоретик Пер Маєрлінг (скандинавець), зрікаючись членства шведської комуністичної партії — „щоб бути-

Кожний, хто бажає, щоби прислано ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислано ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонії коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

ЦЕ ТАК ПІД ВЕСНУ — ДЛЯ ДІВЧАТ. — Акторка Дорота Мелон, що її бачимо на образку, вже вбирається по весняному. Ця біла блузка має виявляти „жіночість“, „ніжність“, „естетичність“. Чи дійсно так, самі судить.

ЗДА. ДОМАГАЮТЬСЯ
ПРОСЛІДЖЕННЯ НЕ-
ВІЛЬНИЦТВА В
СОВЕТАХ.

(Докінчення зі стор. 1-ої)

Націй, зобов'язані чартером сприяти універсальному респектові для людських прав та для основних вольностей для всіх і їх перестерігати, мусять зватися за справу безпосередньо. Не зважаючи на створення Кремлем щільну заслану тасмичності — продовжував американський представник — до уваги світу прийшло довести інформації зі советських джерел, як і від постійно збільшуваних інших джерел, які заставляють скерувати світло прожектора досліду в тому напрямку. Він в дальшому заявив, що советський представник Павлов на попередній сесії признав наявність в Сове-тах „поправних таборів праці“, не подаючи жадних під-рідних інформацій. Якщо Со-вети тепер хочуть очиститися з того страшного обвинувачен-ня, вони можуть це зробити е-

комуністом, не треба бути чле-мом ВКП(б). Бо трагедія кому-нізму в тому, що він зродився в такій країні, як Росія“.

Вістки про поглиблення розколу в лоні світової комуні черпані з журналу „Іст Юрон“. Їх треба приймати, не очікую-чи, що комунізм, того чи іншо-го видання, буде кращий. Він у всякій масі і у всякому виді загроза вільним народам і їх змаганням до повної волі і не-залежності. (У. Д.)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШКАГО, ІЛЛ. — Збори Вр. св. О. Ніколая, від. 106, відбулися в неділю, 20. лютого, в Союзівім До-мі, 843 Н. Вестерн Еве, в годині 12:30 вполудне. Просимо членів і членіць прийти на збори. Уряд на 1949 рік є той самий: Н. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр. Збори будуть так само в третю неді-лю в місяці і в той самий час. Про-симо тих членів, що платять, піарічно або річно, прийти на збори і запла-тити. Суселювані члени в січні, коли не вирінали свого долгу в цім місяці, будуть виключені з ор-ганізації. — За урд: Н. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ПЛЕНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбулися в суботу, 19. люто-го, в годині 7:30 ввечір, в домі де зазначено. Просимо всіх членів і членіць, прийти на час. Допуючі члени повинні вирінати свої залеж-ності. — І. Головка, предс.; В. Ре-новець, кас.; П. Ярема, секр.

АСТОРИЯ, Л. АП. — Місячні збо-ри Вр. св. О. Ніколая, від. 5, від-будуться в суботу, 19. лютого, в год. 7:30 ввечір, в галі У. Д. Г. Клубу, 31-14 — 30 Еве. Просимо всіх своїх членів і членіць, являти-ся на збори, бо аємо важні спра-ви до подякування. Просимо чле-нів вирінати свої залежності. — За урд: М. Галан, предс.; Г. Василік, кас.; П. Варнич, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 2. лютого 1949 року помер у 67. році життя
МИХАЙЛО ІВАНІВ,
член Вр. св. Василя Великого, від. 278 У. Н. Союзу в Вілкс-Бері, Па.
Покойний родився в селі Літо-вської, пов. Лисько, Зах. Украї-ни. До Вр. св. і Союзу вступив у 1914 р. і був добрим членом У. Н. Союзу. Похоронив жену Ан-ну і 3 дочок; всі членами У. Н. Союзу.
Похорон відбувся 7. лютого з домі жінки до укр. гр.-катол. церкви св. Ан. Петра і Павла, а відтак на цвинтар у Лейкс, Па. — В. Н. П.!

С. Турчин, секр.

Дня 2. лютого 1949 року помер у 67. році життя
НОСІФ БЕКЕНБАХ,
член Вр. св. Любова, від. 177 У. Н. Союзу в Провіденс, Р. Ай.
Покойний походив з міста Гу-сатин, Галичина. До Союзу всту-пив у 1922 р. Похоронив у смутку жену Стефанію і чотиря сини.
Похорон відбувся 6-го лютого при участі родини і членів від-ділу 177. — В. Н. П.!

І. Лаба, секр.

ПОЩО ТЕРПІТИ ШЛУНКОВІ БОЛІ?

Лік під назвою „Роял Стомек Ейд Медісін“ („Королевська медицина для допомоги шлунку“) є чудовим засобом для об'єкшен-ня всьлякого роду шлункових болів. Знаменита поміч при найго-стріших випадках шлункових болів („олсер“), нервових шлунків, при втраті апетиту, нестрайности, жодуловних квісів, згаги, газоних забурень, безсонних ночей по причині шлункових болів, недомогань нірок і печінок, і запору. Це рішуче лік найвищої якості, який продається з гарантією звороту грошей, якщо людина недоволена. Дайте собі самому й вашому шлунку нову полеску в житті. „Роял Стомек Ейд“ продається просто від виробника по ціні \$5.00 за пляш-ку, за висилкою грошового переказу, чека або готівки. Це найкращий лік, уживаний в шлій нашій країні. Ви подякуєте нам тисячу разів, як це вже робили інші, коли скористаєте з цього оголошення.

ROYAL PRODUCTS CO., INC.

43 GRAND STREET, Dept. 16 HARTFORD 6, CONN.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

ЩЕ МАЄМО ТІЛЬКИ КІЛЬКА ДЕСЯТОК
ПРИМІРНИКІВ

КАЛЕНДАРЯ-
АЛЬМАНАХА

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Календар має 224 сторін друку і містить багато оригінального, цікавого, вартісного, інформативного матеріалу з різних ділянок американського й украї-нського життя. Коштує всього \$1. Замовляйте негайно, висилаючи належність на таку адресу:

“SVOBODA”

P. O. Box 346

Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 2033. Злодій у джунглях.

Високо в печері Редзік дбай-ливо сплів прихачем сітку.

Потім він ждав нагоди і за-кинув її на Тікара, як він пере-бігав долиною.

Як Редзік витягнув нагору малого Тікара, Джена показа-лася на овиді.

Збентежена, вона почала спинатися на скелю в погоні... а Редзік тільки підсміхався зовищо. Його план показався удачним.

ШКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбулися в неділю, 20. лютого, в годині 12:15 в полудне, в салі 2250 Кордес. Просимо всіх членів при-йти на ці збори. — Косут, секр.

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Повідомля-ємо, що місячні збори Тов. Запо-розька Січ, від. 117, відбулися в суботу, 10. лютого, в церковній са-лі, 28 Е. 7. вул., точно 7:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до подякування. Допуючі члени просимо вирі-нати залежні вислати. — Урид.

НЬО ГЕНВЕН, КОНН. — Тов. Любова, від. 370, повідомляє чле-нів і членіць, що місячні збори від-будуться в неділю, 20. лютого, в церковній галі, 127 Нарк ул., зара-зом со Св. Воків, в годині 12. Про-симо всіх членів прийти на ці збо-ри, бо є важні справи до подя-кування. Пригадуємо теж допую-чим членам, щоб вирінали свою належність. Просимо привести сво-їх знайомих та вислати до Союзу і Тов. Любова. — За урд: П. Во-лиць, предс.; В. Колесник, кас.; Р. Голубович, фін. секр.; К. Маруцян, рек. секр.

МІД — НАЙЛІПША ПОЖИВА!
ХТО МІД ТІЛЬКО ДНІ СПОЖИ-ВАС, ЧУДОВЕ ПОЛІПШЕННЯ ЗДОРОВ'Я ВІДЧУВАЄ. Найліпший мід гречаний (з дражного цвту). Ціна \$1.75 за 5 фунтів, з пересил-кою 25 ц. більше. Пишіть:

S U R M A
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

Let's sing!

THE FIRST EDITION OF
Selected Ukrainian Song

with original
UKRAINIAN TEXTS AND ENGLISH
ADAPTATIONS

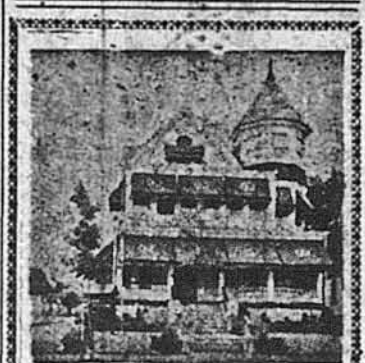
Translated into English by
HONORE EWACH
Music arranged by P. A. PAUSH

The album consists of following songs:
Besniana — Spring Song
Як почуєш вночі — Lover's Sorrow
Дівча в снігах стояло — Sally's a Flirting
Пропала надія — My Love has Betray'd Me
Чи є в світі молодіші — Anna's Rosy Cheeks
Взяв би я бандуру — Lover's Seren-ade
Вийди вітри — A Lovelorn Maiden's Song
Стоїть гора високая — A Reverie
Сонце неземне — Love's Call
Рече та стояне — By the Dnieper.

Price \$1.25.

Send your order to:

“SVOBODA”
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

Comfortably air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS

801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджу погребам по \$150
ціна так низька як
ОБСЛУГОВА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer

137 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬО
‘YORK І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORenard 4-2568

Branch Office and Chapel
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel.: MEltrose 4-5875